

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-03
Besvaras senast
2024-10-09 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:124 Utrikespolitiken och exporten av miljöskadliga produkter

Greenpeacerapporten *Toxic Double Standards* från september 2024 belyser en oroande praxis där EU-baserade företag fortsätter att exportera produkter som är förbjudna inom EU på grund av sina skadliga effekter på hälsa och miljö. Dessa farliga produkter, som inkluderar högtoxiska kemikalier, bekämpningsmedel och plast, exporteras till låg- och medelinkomstländer där regelverken ofta är svagare och skyddet för människor och miljö brister. Ett av de tydligaste exemplen är hur bekämpningsmedel som är förbjudna i EU på grund av sina cancerframkallande och hormonstörande egenskaper exporteras till länder som Brasilien och Mexiko, där de används i stor skala. Effekterna på arbetare och lokalbefolkning i dessa länder har varit katastrofala, och föroreningar av vattenresurser och jordbruksmarker har bidragit till långsiktig miljöförstöring.

Ironiskt nog återvänder många av dessa farliga ämnen till EU genom importerade livsmedel från dessa länder, vilket visar att vi inte är skyddade från de globala effekterna av den miljöförstöring som vi själva bidrar till genom vår export. Detta underminerar Sveriges och EU:s ambitioner att vara ledande inom hållbar utveckling och globalt ansvarstagande. Om vi fortsätter att exportera farliga produkter till andra länder undergräver vi våra åtaganden inom Agenda 2030, särskilt målen om hälsa, rent vatten och hållbar konsumtion och produktion.

Den svenska regeringens beslut att avveckla politik för global utveckling (PGU) innebär att vi förlorar ett viktigt verktyg för att säkerställa samstämmighet i våra politikområden och för att hantera målkonflikter mellan handel, miljö och utrikespolitik. PGU har spelat en central roll i att säkerställa att Sveriges politik för hållbar utveckling har varit konsekvent och att våra internationella åtaganden, särskilt inom Agenda 2030, har prioriterats. Utan PGU riskerar Sveriges utrikespolitik att försvagas, och vi står inför risken att Sveriges röst för hållbarhet och mänskliga rättigheter på den globala arenan förlorar trovärdighet.

Rapporten pekar också på hur exporten av plastprodukter, som är förbjudna inom EU på grund av sina miljöförstörande effekter, fortsätter att bidra till ökande föroreningar i utvecklingsländer. Plastföroreningar har identifierats som ett av de största globala miljöhoten, och utvecklingsländer som saknar effektiva avfallshanteringssystem är de som drabbas hårdast. Plastpartiklar har hittats i

hav, sjöar, jordbruksmark och till och med i människors blod. Denna export strider mot Sveriges åtaganden att bidra till en hållbar utveckling och att skydda miljön globalt.

Utan ramverket i PGU, och utan tillräckliga satsningar på att prioritera arbetet med att uppnå Agenda 2030-målen, står Sveriges utrikespolitik inför stora utmaningar när det gäller att hantera dessa globala målkonflikter. Exporten av miljöfarliga produkter underminerar vårt internationella rykte som ett land som tar ansvar för hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Vi behöver nu ett förtydligande av hur Sveriges utrikespolitik ska kunna fortsätta att vara en ledande kraft för hållbarhet utan det ramverk som PGU tidigare erbjöd.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande fråga till utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Hur avser ministern att säkerställa att Sveriges exportpolitik inte bidrar till spridningen av miljöskadliga och hälsofarliga produkter till utvecklingsländer, samtidigt som Sverige utan PGU kan fortsätta att prioritera arbetet med Agenda 2030 och upprätthålla sin trovärdighet som en ledande aktör för hållbar utveckling och mänskliga rättigheter?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann